

Sint-Michielsgestel 75 jaar bevrijd

De plaatselijke heemkundevereniging “De Heerlijkheid Herlaar” heeft voor u een fietsroute uitgezet die wil laten zien wat er zich zoal in ons dorp heeft afgespeeld tijdens de Tweede Wereldoorlog. Daarin kunnen we natuurlijk nooit volledig zijn, maar we willen wel graag de meest belangrijke voorvallen en aspecten melden. Omdat het een fietsronde betreft, is het ook geen chronologische volgorde van tijd of gebeurtenissen. In ieder geval wensen we u een informatieve en gedenkwaardige fietstocht toe.

1. We starten deze bevrijdingsfietstocht in het centrum van Sint-Michielsgestel op het Petrus Dondersplein. Op de foto zien we de doortocht van geallieerden die vanaf de Schijndelseweg het centrum van ons dorp binnenrijden. Dit nadat onze bevrijders op 23 oktober 1944, komende uit Schijndel en Gemonde, reeds een flinke strijd hadden geleverd op de Schijndelseweg (**zie 26**). Het waren Britse manschappen die in het kader van Operation Colin de Gestelnaren hun vrijheid terug gaven. Dit gebeurde door de Shermantanks van de 1st Northamptonshire Yeomanry (33rd Armoured Brigade) en manschappen van de 7th Black Watch en 2nd Derbyshire Yeomanry (51st Highland Division).

2. Na de oorlog werd er in 1945 ten noorden van de gemeentetoren een vrijheidsboom geplant. Ook werd er een koker met tijdsdocumenten onder deze bevrijdingsboom ingegraven, die in 2018 bij de realisatie van een nieuw centrum weer tevoorschijn kwam. Op deze locatie bevindt zich thans een brasserie. Op de foto zien we achter en net links van de boom het pand van het huidige lunchcafé in de Torenstraat. Daarnaast Huize De Brenthof. Dit mooie pand werd, mede door de geleden oorlogsschade, spijtig genoeg in 1949 afgebroken. In 1981 kwam hier de bibliotheek die dezelfde naam kreeg. Inmiddels is de bibliotheek verhuisd naar het nieuwe gemeenschapshuis De Meander.

3. De grootste oorlogsschade ontstond doordat de naastgelegen Dommelbrug door de Duitsers op maandag 23 oktober 1944 rond 16.30 u. werd opgeblazen. De Britse genie van de 51st Highland Division bouwde 's-nachts op dezelfde plek een baileybrug waarmee de doorgang voor de geallieerden met hun legervoertuigen vrijkwam, waardoor de rest van het dorp ook bevrijd kon worden. Op de foto zien we de doortocht van de Britse bevrijders. Op de achtergrond het eveneens door het opblazen van de brug zwaar beschadigde Adrianusklooster. In dit gebouw hadden de zusters van Liefde uit Tilburg vanaf 1877 een bejaardenhuis en later ook nog een meisjes- en kleuterschool (bewaarschool). In 1983 is het klooster jammer genoeg afgebroken.

Een paar jaar na de oorlog verdween de baileybrug. Sindsdien hebben er nog een aantal “tijdelijke bruggen” gelegen. De huidige betonnen brug dateert van 1970. (zie de herdenkingssteen in de muurleuning) en ligt iets zuidelijker opgeschoven. Als eerbetoon kreeg deze brug in 2010 de naam “Major-General Thomas Renniebrug”, vernoemd naar de commandant van de 51st Highland Division. Een naambord met toelichting is in de stalen brugleuning terug te vinden.

4. Het hoofdgebouw van het huidige Kentalis, toen nog Instituut voor Doofstommen genoemd, is niet bezet geweest door de Duitsers. Wel hebben zij kort voor de bevrijding op de boerderij van het instituut gezeten en gebruikten ze de toren van het hoofdgebouw als uitkijkpost. Op zondag 17 september 1944 begon de operatie Market Garden, een plan van de geallieerden om na de landing op de kust van Normandië, met groot offensief, een snelle doorbraak naar Duitsland te forceren. Het had ook het begin van de bevrijding van heel Nederland moeten zijn. De slag om Arnhem werd echter op 25 september verloren, waardoor de oorlog in Nederland nog ruim een half jaar langer duurde en het noorden en westen te maken kregen met de hongervinter. Omdat Schijndel op de grens van de corridor lag, vonden daar hevige gevechten plaats en werden er vele huizen vernield. Daarom werden veel gezinnen uit ons buurdorp op het instituut ondergebracht. Bij de bevrijdingsoperatie vlogen boven ons dorp veel geallieerde vliegtuigen die door afweergeschut van de Duitsers werden beschoten. Bij die gevechten werd het gebouw tot tweemaal toe getroffen door granaten. Beide keren gelukkig geen slachtoffers, maar wel veel schade. Twee dagen na de bevrijding werden alle bewoners van het liefdegesticht Adrianus opgenomen in het Instituut omdat hun eigen huis behoorlijk vernield was door het opblazen van de brug (zie 3). Op een gegeven moment werd er voor ongeveer 700 mensen het huishouden op gang gehouden. Vanaf mei 1944 waren er reeds 120 personen uit Nijmegen ondergebracht. Half november was er een week lang inkwartiering van ongeveer 150 Britse soldaten, gevolgd door een bataljon van 400 Canadese soldaten die tot 4 december bleven. Regent Goyaerts en 80 priesterstudenten van het klein seminarie Beekvliet hebben er ook nog geruime tijd onderdak gehad en onderwijs genoten. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden vanwege de voedselschaarste clandestien voedselpakketten vanuit het doofstommeninstituut naar de gijzelaars op Beekvliet gebracht. Mede voor deze diensten schonken zij na de bevrijding een gebrandschilderd herdenkingsraam, dat zich bevindt in het hoofdtrappenhuis. Op 18 december 1944 werd de jongensafdeling van het gebouw door Canadezen gevorderd voor een militair hospitaal waar uiteindelijk zo'n 200 gewonden werden verpleegd. En op 25 mei 1945 werden er zo'n 260 NSB-kinderen opgevangen die slachtoffer waren van “verkeerde ouders” (verraders). Begin september 1945 waren nagenoeg alle leerlingen weer terug op het instituut en werd de draad van “het gewone leven” weer opgepakt.

Ter nagedachtenis aan Grete Spitzer, een Joodse vrouw uit Oostenrijk, die in die tijd op het Instituut woonde en werkte, werd onlangs in de stoep vóór de hoofdingang uit eerbetoon een Stolperstein neergelegd. Zij werd via Westerbork naar Auschwitz gedeporteerd en daar om het leven gebracht.

5. Het gebied Theereheide zag er in die tijd nog heel anders uit. De huidige wijk is aangelegd in de jaren 50 tot en met 70 van de vorige eeuw. Daarvóór waren er slechts zandpaden met hier en daar een huisje of boerderijtje. In de Theereheide werd door de geallieerden geoefend met een nieuw soort vlammenwerper waarbij, naar later bleek, ook generaal Eisenhower aanwezig was. Als gevolg van het oorlogsgeweld zijn diverse huizen afgebrand. Zo ook de boerderij van de familie Kuijpers. Bij benadering stond deze ongeveer achter het huidige huis Mgr. Hermuslaan 55 (daar waar we linksaf slaan en er dus ook denkbeeldig langs of mogelijk zelfs overheen komen).

6. Op de Esscheweg richting Boxtel bevindt zich rechts, net voor de bocht, "Zonnewende Groepsaccommodatie". In die tijd stonden de gebouwen van deze stichting nog aan de andere kant van de weg en bevond zich op dit terrein een kampeerhuis waar in de oorlog Joodse kinderen ondergedoken zaten. Dit gebeurde onder de hoede van een Amsterdams stel. De hulporganisatie die dit geregeld had kwam er echter achter dat zij verraders waren. Besloten werd om beiden te liquideren. Eerst werden de 3 op dat moment aanwezige kinderen bevrijd, maar de aanslag lukte niet geheel want alleen de man werd dodelijk getroffen. De gevolgen waren hierdoor echter wel verstrekkend: Een deel van de hulporganisatie werd opgerold en veel Joodse kinderen werden gearresteerd. Een groot aantal van hen kwam in concentratiekampen terecht om nooit meer terug te keren. Het kampeerhuis werd door de Duitsers vernield en niet meer opgebouwd.

7. Op de kruising Halderse Akkers – Schuilenburg memoreren we twee tragische gebeurtenissen. Aan het einde van het zandpad aan de rechterzijde (Theereheide) is rechts in het akkerweiland op 19 september 1944 rond 16.30 u. een Brits zweefvliegtuig neergestort door een voltreffer van Duits afweergeschut. De 4 inzittenden (2 Britse piloten en 2 Poolse militairen) hadden geen overlevingskans. Ze werden op de R.K. begraafplaats in ons dorp begraven (**zie 18b**). De 2 Polen zijn later herbegraven in Oosterbeek. Op de foto zien we de resten van de jeep die met de glider werd vervoerd.

8. Als indirect gevolg van het neerstorten van de glider gebeurde er rond 19.30 u. die dag nog een noodlottig ongeval. Omstreeks dat tijdstip werd ter hoogte van Schuilenburg 2 de 8-jarige Anneke Schapendonk abusievelijk dodelijk getroffen. Door enige verwarring loste één van de Duitse militairen die daar liepen een gewerschot richting een groep mensen die ter plekke buiten stonden, met het dramatisch overlijden van Anneke tot gevolg.

9. Het grootste gedeelte van het dorp Gestel was weliswaar reeds bevrijd, maar in de omgeving van Halder werd door de terugtrekkende Duitsers nog hevig verzet geboden. Zo werd ook de brug over de Essche Stroom opgeblazen, die toen nog iets zuidelijker lag (einde van de nu doodlopende weg links ter hoogte van de oversteek).

Met de aanleg van wederom een baileybrug was de doortocht voor de geallieerden een feit en was ook het buurtschap Halder en daarmee het hele dorp Sint-Michielsgestel uiteindelijk op 24 oktober 1944 definitief bevrijd.

10. Op 17 september 1944 (begin Market Garden) moest een zweefvliegtuig rond 18.00 u. een noodlanding maken op een bouwland in Halder. Waarschijnlijk aan de rechterzijde van de straat waar u doorheen fietst. De 6 Amerikaanse inzittenden konden het toestel ongedeerd verlaten maar werden door Duitse troepen gevangen genomen en weggevoerd, waarna het toestel werd vernield.

11. In de directe omgeving van Halder vielen twee burgerslachtoffers als gevolg van de oorlog te betreuren. Petronella van Grinsven woonde met haar familie in de boerderij naast 't Vaantje op Haanwijk. Zij werd bij de bevrijding van Halder door rondvliegende scherven van een exploderende granaat dodelijk geraakt. Daarnaast werd ook hun boerderij die dag getroffen en brandde geheel af.

De 69-jarige Piet Schelle woonde in het huis Theerestraat 113 (Het laatste huis aan de rechterzijde, voordat u weer de Vughterweg oversteekt naar het fietspad). Hij stond in de deurpost van de achterdeur toen hij vanuit Bleijendijk op 14 mei 1940 dodelijk werd getroffen door een verdwaalde kogel van het Franse leger in gevecht met de Duitsers.

12. Op 7 augustus 1942 stortte om 04.25 u. links net voorbij Padua State (het grote witte huis aan de linkerzijde van het fietspad) een Duitse jachtbommenwerper neer. De piloot raakte daarbij zwaargewond maar overleefde de crash. Het enige andere bemanningslid kon het toestel ongedeerd verlaten.

13. Op 19 september 1944 (zelfde dag dat een glider in de Theereheide neerstortte) (**zie 7**), crashte een Britse bommenwerper rond 17.20 u. in het weiland net links voor de fietsbrug (de Bleeke). Zowel de piloot als 7 bemanningsleden lieten daarbij het leven. Een onlangs onthulde plaquette net vóór de brug herinnert hieraan. Vier van hen zijn begraven op de Hervormde begraafplaats aan de Nieuwstraat (**zie 18a**). Dit fatale ongeval zou later ook nog zorgen voor een uiterst zwaar en noodlottig drama (**zie 17**).

14. De in 1989 aangelegde fietsbrug over de Dommel is vernoemd naar verzetsstrijder Piet van der Lee. Na een mislukte aanslag op een benzine- en munitiedepot op landgoed Zegenwerp, was hij samen met een aantal anderen op de vlucht geslagen en hier bij de Dommel uitgekomen. Bij het oversteken is deze heldhaftige strijder op tragische wijze verdronken. Zie ook de naam- en toelichtingsborden in zowel de brugleuning als aan de lantaarnpaal net vóór de brug.

15. Het huidige conferentiecentrum De Ruwenberg was in die tijd een onderwijsinternaat, geleid door de Fraters van Tilburg. Het toenmalige complex is in 1988 nagenoeg geheel gesloopt. Tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben hier zogenaamde Indische gijzelaars gezeten, ook wel Buchenwalders of represaillegijzelaars genoemd. Nadat het Duitse leger op 10 mei 1940 Nederland was binnengevallen, werden er door onze regering ongeveer 2400 Duitsers in Nederlands-Indië geïnterneerd. Als represaille en drukuitoefening werden toen door de Duitsers zo'n 400 mannen gearresteerd

en in het kamp Buchenwald opgesloten. Via de kampen Haaren en Beekvliet kwam deze groep, die toen nog uit 196 man bestond, uiteindelijk op 29 oktober 1942 op De Ruwenberg terecht. Zij genoten behoorlijk veel vrijheden en hoefden, in schril contrast met de andere gijzelaars die op Beekvliet zaten, de zogenaamde anti-verzetsgijzelaars, niet met hun leven borg te staan. Op 6 september 1944 (daags na Dolle Dinsdag, waarbij velen dachten dat de bevrijding aanstaande was), werden de 120 gijzelaars, die toen nog op De Ruwenberg zaten, naar Kamp Vught gebracht. Na 11 dagen, op 17 september, werden zij bijna allemaal in vrijheid gesteld.

16. Even voorbij De Ruwenberg vond nabij het woonhuis van de familie Hoezen (huidige Hemelrijkstraat 5) op 22 oktober 1944 (dag voor de bevrijding) een tragisch ongeval plaats. De toen 16-jarige Cor Jansen, die daar woonde, werd door de scherf van een granaat dodelijk getroffen.

17. Op de hoek van de T-splitsing, waar nu twee villa's staan, bevond zich voorheen een groot en statig pand, "Huize Overberg". Ten tijde van de oorlog was hier een afdelingsinternaat van het instituut De la Salle uit Boxtel. Hier hadden de Fraters van Tilburg de leiding over zo'n 40 jongens. Een paar van deze jongelui hadden stiekem iets meegenomen uit het wrak van de neergestorte bommenwerper in de Bleeke (**zie 13**). Dit bleek een granaat te zijn, die op 24 september 1944 tot ontploffing kwam. Vier jongens raakten daarbij zwaargewond en twee liepen er licht letsel op. Van de zwaargewonden overleefden er drie de explosie niet.

18. Op de Algemene begraafplaats in de Nieuwstraat zijn nog een viertal stille getuigen aanwezig die herinneren aan de Tweede Wereldoorlog:

a) Een rij van 4 graven op de begraafplaats van de Protestantse Gemeente (vooraan rechts), waar 4 van de 8 gesneuvelde militairen van de neergestorte Britse bommenwerper in de Bleeke (**zie 13**) begraven zijn. De overige 4 zijn na de oorlog herbegraven op een militaire begraafplaats in Mierlo.

b) Een rij van 4 graven, halverwege aan de linkerzijde, waar de 4 inzittenden van de neergestorte glider in de Theereheide (**zie 7**) begraven zijn. Overigens bestaat over het aantal verongelukte personen enige verwarring.

c) Betreft een gedenksteen tegen de muur van de afscheidsplaats. Hierop staan namen vermeld van militaire dorpsgenoten die gesneuveld zijn in zowel de Tweede Wereldoorlog als in de daaropvolgende oorlog die woedde tussen Nederland en haar kolonie Nederlands-Indië in de periode 1946-1949.

d) Betreft een gedenksteen die zich op de Calvarieberg bevindt. De steen is spijtig genoeg door de tand des tijds onleesbaar geworden, maar bekend is dat hierop dezelfde namen staan vermeld.

Nb. Rechtsachter naast de bestaande begraafplaats bevond zich van 10 januari 1945 tot 11 september 1947 een tijdelijk ingerichte militaire begraafplaats. Hier werden o.a. overleden militairen van de Canadese hospitalen in het Instituut voor Doven (Kentalis) en Beekvliet begraven (**zie 4 en 24**). Uiteindelijk hebben hier zo'n 225 geallieerde en Duitse gestorven militairen gelegen.

19. Het monument “Gedenk hen die vielen” op het kerkplein werd onthuld op 24 oktober 1984 en beeldt de opstijgende zon uit boven de oorlogsverschrikkingen, als teken van hoop op betere tijden. In het bijbehorende gedenkboek zien we de namen die we eerder zagen op de herinneringsstenen op de begraafplaats. Er zijn echter 3 personen bijgekomen, waaronder burgemeester Scheltus, die op 11 augustus 1944 door de Duitsers werd gefusilleerd en wiens naam beladen is in verband met zijn vermeend omstreden verleden.

20. In de Michaëlkerk zijn nog vier herinneringselementen aanwezig:

a) Een gedenksteen in de rechterzijmuur voor L. Pennings en W. van Doorn, twee militaire dorpsgenoten die in het begin van de oorlog gesneuveld zijn.

b) In de linkerzijmuur zien we een gedenksteen in Latijn geschreven die herinnert aan een aantal datums en slachtoffers in ons dorp.

c) Onder in de kelder bevindt zich nog een geheime schuilplaats voor onderduikers en geallieerden. Maar ook in de kelder zelf hielden Gestelse inwoners zich schuil. Volgens de kroniek van het liefdegesticht hebben daar zelfs 450 personen gezeten.

d) Een van de luidklokken in de toren is, getuige de tekst die daarop staat, na de bevrijding door de parochianen geschonken uit dankbaarheid voor de bescherming van aartsengel St. Michaël; patroon van ons dorp.

21. We komen niet door, maar langs de Gijzelaarsstraat, vernoemd naar de gijzelaars die in ons dorp op zowel Beekvliet als op De Ruwenberg hebben gezeten (**zie 15 en 24**). Er zijn in ons dorp in totaal zo'n 1.300 mannen geïnterneerd geweest. De volgende 3 straten die we passeren herinneren ons aan gijzelaars die hun leven moesten geven als gevolg van represaillemaatregelen van de Duitsers. Vanwege verzetsacties in Overijssel werd op 16 oktober 1942 in de bossen van Woudenberg o.a. 1 gijzelaar van Beekvliet doodgeschoten nl. Koos **Van den Kerkhoff**, terwijl Otto **Graaf van Limburg Stirum** en **Robert Baelde** al eerder werden geëxecuteerd en wel op 15 augustus 1942. Dit als vergelding voor een spoorwegaanslag in Rotterdam. Zij werden in de bossen van Goirle om het leven gebracht. Dit gold ook voor een vierde gijzelaar van Beekvliet; Alexander Baron Schimmelpenninck van der Oije. Hij had slechts een paar uur voor zijn executie op Beekvliet gegijzeld gezeten. Spijtig genoeg is er voor hem geen eerbetoon in de vorm van straatnaamgeving omdat zijn naam vanuit praktische oogpunt te lang bleek.

22. De gijzelaars op Beekvliet hielden onderlinge voordrachten ter verscherping van de geest. De Willem Sparkweg memoreert aan een lezing over een verzonnen musicus Willem Spark, afgeleid van de in Amsterdam liggende Willemsparkweg. Bij deze lezing lieten alle toehoorders, op één na, zich beetnemen. Na de bevrijding verscheen dit verhaal in boekvorm.

23. Het Duitse Bos is een afgeleide van Duitse Tuin, omdat in dit park zgn. Amersfoorters (**zie 24**), in opdracht van de Duitsers, bomen hadden moeten planten. Achter het kunstwerk (dat niets met Beekvliet te maken heeft) zien we een grote cederboom die na de bevrijding in 1946, bij de eerste reünie van de gijzelaars door hen is geplant. Het boompje hadden zij tijdens de gijzeling, sinds de geboortedag van Prinses Margriet op 19 januari 1943, in het geheim opgekweekt. Aan de voet van de boom bevindt zich een herinneringssteen.

24. Op seminarie Beekvliet werden vanaf 4 mei 1942 zo'n 460 vooraanstaande mannen als anti-verzetsgijzelaars gevangen gehouden. Bij eventueel verzet tegen de bezetter dreigde voor hen het vuurpeloton hetgeen daadwerkelijk 2 keer gebeurd is (**zie 21**). Vanaf 11 mei dat jaar kwamen daar nog zo'n 400 Indische gijzelaars bij, die eerder in Buchenwald en kamp Haaren hadden gezeten. Deze laatste groep genoot een bepaalde voorkeursbehandeling en werd ook niet met de dood bedreigd. Vanwege verschil in behandeling zijn deze gijzelaars uiteindelijk op De Ruwenberg terecht gekomen (**zie 15**). Hun plek werd ingenomen door een nieuwe groep anti-verzetsgijzelaars afkomstig uit kamp Haaren. Ook hebben er nog een 50-tal Häftlinge op Beekvliet gezeten, ook wel Amersfoorters genoemd omdat ze uit het strafkamp aldaar afkomstig waren. Onder hen veel politieke gevangenen, bijvoorbeeld omdat ze lid waren van een communistische partij. In tegenstelling tot de andere gijzelaars moesten zij wel arbeid verrichten (**zie 23**) en mochten ze ook absoluut geen contact hebben met de gijzelaars. In het gijzelaarskamp werd aan het dagelijks leven op verschillende manieren invulling gegeven. Men kon sporten, studeren en er waren veel culturele activiteiten zoals toneel en lezingen. De gijzelaars zouden, net als op De Ruwenberg gebeurde (**zie 15**), tot 6 september 1944 op Beekvliet verblijven. Na 11 dagen gevangenschap in kamp Vught kregen uiteindelijk de meesten van de in totaal 1.274 gijzelaars die korter of langer op Beekvliet hadden verbleven, hun vrijheid terug. Na de bevrijding werd er door Canadezen op Beekvliet nog een noodhospitaal voor militairen ingericht, zoals dat ook was gebeurd op het Instituut voor Doven (Kentalis) (**zie 4**). Ook vond er op 15

december 1944 in de aula van Beekvliet nog een hoge onderscheidingsceremonie plaats waarbij niemand minder dan veldmaarschalk Bernard Montgomery, opperbevelhebber van het Britse leger, persoonlijk medailles opspelde bij heldhaftige geallieerde strijders. Onderstaande foto toont het voormalige gebouwencomplex, waarvan alleen de fraaie voorbouw met hoektoren is overgebleven.

Binnen in de hal van dit gebouw bevindt zich nog een gedenksteen die op 14 augustus 1948 door de gijzelaars werd geplaatst als blijvende herinnering aan het gijzelaarsverleden van Beekvliet. We zien hierbij een symboliek middels een kruis in reliëf, dat gevormd wordt door een bajonet en een sleutel met een hakenkruis in de baard.

25. Via de Seminarielaan kom je door de stenen toegangspoort in de wijk Parkhagen. De straatnamen van deze woonbuurt herinneren ook aan de gijzelaars van Beekvliet:

Het **Heeren van Zeventienplein** doelt op een sociologische studiegroep van 17 vooraanstaande gijzelaars, die in besloten kring nadachten hoe de politiek in Nederland er uit zou moeten zien na de oorlog. Maar liefst 3 naoorlogse premiers maakten deel uit van dit gezelschap: Wim Schermerhorn, Willem

Drees en Jan Eduard de Quay. Mede als gevolg van hun gevoerde dialogen is kort na de oorlog de PvdA opgericht.

De **Andriessenstraat** is een hommage aan de broers Willem en Hendrik Andriessen, die zeer begaafde musici waren.

Dominee Hagenpark verwijst naar dominee Johannes Hagen, die predikant was van de Bethelkerk in Zwijndrecht.

De **Philipslaan** is een eerbetoon aan Frits Philips, de president-directeur van het gelijknamige elektronicaconcern.

De **Vestdijkstraat** is een verwijzing naar de schrijver Simon Vestdijk, die o.a. het boek "Gestelsche Liederen" schreef tijdens zijn verblijf op Beekvliet.

26. Op 23 oktober 1944 begonnen de geallieerden met de bevrijding van Sint-Michielsgestel. Komende uit zowel Schijndel als Gemonde werd op de Schijndelseweg hevig gestreden. Zo vielen er fosforgranaten op de boerderij van Toon Kapteijns, waardoor deze geheel afbrandde. Maar erger: brandend riet van het dak viel bovenop de schuilkelder waarin veel gezinsleden (men had 10 kinderen), alsook een vluchteling uit Schijndel zaten. Vader Kapteijns, twee zonen en een aantal Britse soldaten wisten hen gelukkig te bevrijden uit deze gevaarlijke en hachelijke situatie.

De boerderij is later opnieuw opgebouwd (nr. 39), maar wel een kwartslag gedraaid, waardoor deze parallel aan de weg is komen te liggen. Ook de daar schuin rechts tegenoverliggende boerderij is bij de strijd om de bevrijding afgebrand en na de oorlog weer opgebouwd. Iets verderop in het landelijk gebied, richting de molen op de Genenberg, lag boerderij “t Hof”, die eveneens niet aan de vlammenzee ontkwam als gevolg van het oorlogsgeweld. Deze werd nadien echter meer naar voren opgebouwd en wel aan de Gemondseweg 8. Ook het woonhuis van de familie Vorstenbosch, gelegen aan de Genenberg naast de Dommel tegenover de molen, brandde af, maar werd nimmer meer opgebouwd. De molen zelf ondervond ook de nodige schade als gevolg van een granaatinslag. Op Genenberg 5 viel ook nog een burgerslachtoffer als gevolg van het bevrijdingsgevecht te betreuren. Geertruida van Rees-Buijs werd hierbij in haar eigen huis door een kogel dodelijk getroffen.

27. Op de hoek Schijndelseweg-Spijt, heeft van 23 oktober 1944 tot 15 maart 1946 nog een tijdelijke militaire begraafplaats gelegen met 17 geallieerde en 12 Duitse soldaten, die hun leven gaven in de strijd voor onze bevrijding.

28. Zoals gezegd kostte de bevrijding van Sint-Michielsgestel op 23 en 24 oktober 1944 verschillende Britse militairen het leven. Op de plek waar toen de eerste slachtoffers vielen is in 1994 dit monument opgericht bij gelegenheid van 50 jaar bevrijding. Op de stenen muur zijn drie bronzen platen aangebracht; Links het embleem van de 7th Black Watch, in het midden het embleem van de 1st Northamptonshire Yeomanry en rechts een toelichtende tekst aangaande onze bevrijding.

Bij woon- en zorgcentrum de Beemden was in 1985 reeds een eenvoudige houten paal door onze Britse bevrijders neergezet met een beschrijvend plaatje er bovenop. Bij de onthulling van het monument in 1994 werd deze paal er rechts naast geplaatst en kreeg het aan de voorkant een tweede plaatje met beschrijving.

Tot slot willen wij u danken voor de interesse die u heeft getoond voor de angstige periode die ons dorp heeft doorgemaakt tijdens de Tweede Wereldoorlog. Natuurlijk heeft er zich nog veel meer afgespeeld in Sint-Michielsgestel. Graag willen we daar nog een uitgebreider vervolg aan geven en dit in boekvorm uitbrengen. Voor nu hopen we u in ieder geval geïnformeerd te hebben over de meest belangrijke zaken en tevens u geattendeerd te hebben op de nu nog aanwezige elementen in ons dorp die verwijzen naar en herinneren aan deze “verschrikkelijke en trieste oorlogsperiode”. Laten we deze nooit vergeten en allen blijven gedenken die hun leven gaven voor onze vrijheid!

Heemkundevereniging De Heerlijkheid Herlaar